

ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СУНИЦІ ЗАЛЕЖНО ВІД УКРИВАННЯ НАСАДЖЕНЬ БІЛОЮ АГРОТКАНИНОЮ

Укривання рослин восени та рано навесні білою агротканиною сприяє збільшенню площі листової поверхні кущів, формуванню більшого числа квітконосів і квіток та зростанню урожайності.

Вступ

Резервом отримання ранніх ягід і збільшення продуктивності суниці є подовження вегетаційного сезону та стимулювання закладання додаткової кількості квітконосів з бруньок, які формуються в пазухах верхніх листків [1,2]. Цьому сприяє ранньовесняне вкривання насаджень утеплювальним матеріалом [3]. Для суниці, вкритої утеплюючими матеріалами створюється сприятливий для росту і розвитку рослин мікроклімат — підвищується температура ґрунту та вологість повітря, що веде до збільшення листової поверхні, кількості квітконосів та урожайності [4]. Поява у виробництві укривних матеріалів, зокрема агротканини різної щільності потребує детального вивчення її застосування з метою укривання суниці у ранньовесняний та осінній періоди.

Матеріали та методика досліджень

Заходи з укривання насаджень суниці вивчали з 2010 р. на дослідних полях ННВК Уманського НУС. Насадження включали сорти раннього строку досягання: Русанівка, Ольвія та Хоней. Рослини висаджені за схемою 80+30×25 см в другій декаді квітня 2009 р. на ділянці зі слабким (до 3°) схилом південної експозиції. Розміщення ділянок рендомізоване в трикратній повторності.

Ґрунт — чорнозем опідзолений важкосуглинковий на лесі з вмістом гумусу 3,5%, глибиною гумусного горизонту до 90 см та глибоким заляганням карбонатів і підґрунтовими водами на глибині 12 м. Реакція ґрунтового розчину слабо кисла рН = 6,2–6,6, гідролітична кислотність — 2,0 мг-екв./100 г ґрунту, а сума вбирних основ 27,5 мг-екв./100 г ґрунту. Вміст у ґрунті азоту (за нітрифікаційною

здатністю при 14-денному компостуванні) — 23,9 мг/кг P₂O₅–395 і K₂O — 263 мг/кг (за методом Егнера — Ріма — Домінго).

Рослини накривали білою агротканиною щільністю 23 г/м² восени (за два тижні до настання стійких приморозків) і навесні (за 2–3 тижні до початку вегетації). Вологість ґрунту підтримували краплинним зрошенням на рівні 80% найменшої вологості (НВ) у фазу плодоношення і 70% НВ після неї. У відповідні фази визначали площу листової поверхні, кількість квітконосів і урожайність [5,6].

Результати досліджень та їх обговорення

Застосування агрозаходів з укривання насаджень суниці в 2010–2011 роках спричинило зміну температури верхніх шарів ґрунту (рис. 1). Температура ґрунту, де рослини укривались даним утеплюючим матеріалом, зростала в середньому за роки досліджень на 1,7–7°С як в осінній, так і ранньовесняний періоди. Також даний агрозахід сприяв і зменшенню коливання температури впродовж доби.

Застосування агротканини для укривання насаджень суниці змінювало і вологість приґрунтового повітря (рис. 2).

Підвищення вологості приґрунтового повітря зафіксовано як за осіннього, так і за ранньовесняного строків укривання суниці. Зростання даного показника пересічно по досліді становило 5,8%, що достовірно перевищувало контрольний варіант.

Основою асиміляційного апарату рослин суниці є формування загальної площі листової поверхні.

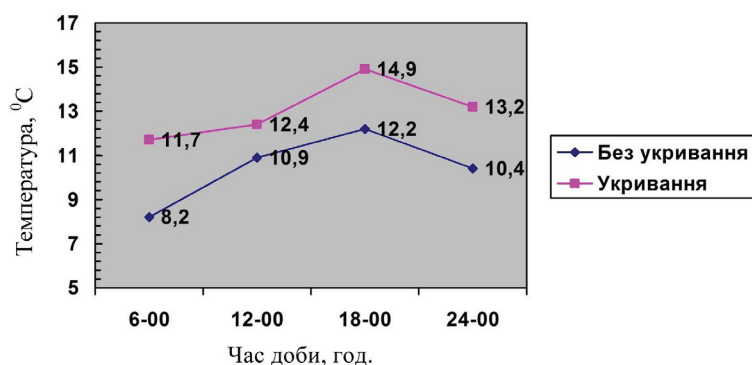

Рис. 1. Зміна температури ґрунту залежно від укривання агротканиною (середнє за 2010–2011 рр.)

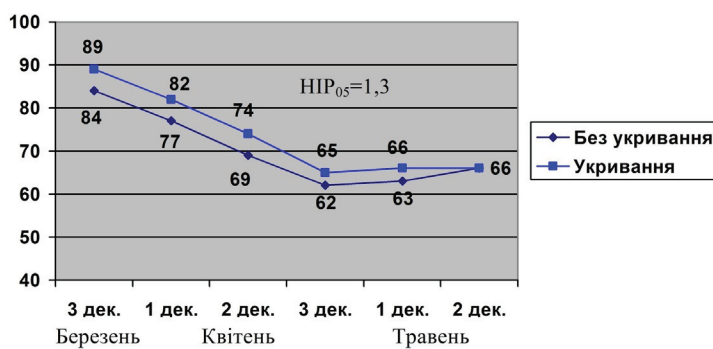

Рис. 2. Динаміка зміни вологості приґрунтового повітря під впливом укривання насадження білою агротканиною (середнє за 2010–2011 рр.).

На основі проведених в 2010–2011 р. досліджень встановлено, що формування асиміляційної поверхні достовірно інтенсивніше відбувалось під впливом укривання насаджень (табл. 1). У цілому в досліді, ранньовесняне укривання суниці білою агротканиною сприяло достовірному збільшенню асиміляційної поверхні всіх дослідних сортів суниці на 2,2–3,6 тис. м²/га, або 3–6%. За укривання насаджень в осінній період підвищення площі листової поверхні досягало 7%. В обох випадках різниця була достовірною (НІР₀₅=2,4). В цілому зростання площі асиміляційної поверхні під впливом укривання агротканиною становило 2,7 тис. м²/га. За укривання суниці перевага належала на користь осіннього строку порівняно з весняним, хоча різниця була недостовірною.

За порівняння сортів рослини суниці сорту Русанівка відрізнялись більшою асиміляційною поверхнею порівняно з сортами Ольвія та Хоней.

Від укривання насаджень агротканиною також залежало і формування квітконосів. За укривання насаджень суниці білою агротканиною кількість сформованих квітконосів збільшувалась на 0,8–0,9 шт./кущ по відношенню до не укриваних рослин або на 12–14% і згідно з дисперсійним аналізом отриманих даних різниця була достовірною за НІР₀₅=0,3. Також цьому сприяло укривання суниці в осінній період в порівнянні з ранньовесняним. Різниця за кількістю квітконосів між осіннім і весняними строками укривання була істотною і склала в середньому 0,4–0,7 шт./кущ, або 5–8%.

Також слід відзначити про різну кількість сформованих квітконосів в залежності від сорту. Більше квітконосів формувалось у суниці сорту Русанівка. Всі сорти суниці відповідно кількості сформованих квітконосів реагували на досліджувані агрозаходи в однаковій мірі.

1. Показники продуктивності суниці залежно від укривання насаджень агротканиною

Сорт	Укривання насаджень агротканиною	Площа листової поверхні, тис. м ² /га	Кількість квітконосів, шт./кущ	Кількість квіток, шт./квітконіс	Урожайність, т/га
Русанівка	Без укривання	24,5	6,7	6,4	19,3
	Укривання навесні	28,1	7,5	6,8	21,2
	Укривання восени	30,4	7,9	7,3	22,2
Ольвія	Без укривання	22,5	5,9	6,0	18,5
	Укривання навесні	25,5	6,7	6,5	19,8
	Укривання восени	28,4	7,4	6,8	21,3
Хоней	Без укривання	23,0	6,4	6,3	18,1
	Укривання навесні	25,2	7,3	6,6	20,1
	Укривання восени	28,9	7,9	7,0	21,9
НІР ₀₅		2,4	0,3	0,3	1,5

Ранньовесняне укривання рослин усіх сортів суниці білою агротканиною сприяло достовірному збільшенню кількості квіток на квітконосах в середньому на 7%. За осіннього укривання рослин кількість квіток на квітконосах також збільшувалась на 13%. Найбільшу середню кількість квіток отримано по сорту Русанівка — 7,2 шт./кущ.

Одним з визначальних показників продуктивності суниці є її урожайність. В наших дослідженнях вона змінювалась під впливом укривання насаджень та сорту. Найвищу урожайність мав сорт Русанівка, дещо меншу — Ольвія і Хоней. За укривання суниці в ранньовесняний період надбавка врожаю в середньому по сортах склала 1,3–2,0 т/га в порівнянні з неукритими рослинами, що було достовірним (НІР₀₅ = 1,5). За укривання суниці в осінній період даний показник також був істотним і становив 1,8–3,8 т/га. Між строками укривання перевага належала осінньому строку з різницею 1,0–1,9 шт./кущ.

Висновки

За осіннього і ранньовесняного укривання насаджень суниці білою агротканиною вологість пригрунтового повітря вища на 5%, а його температура і температура ґрунту — на 3–5°C.

Під впливом укривання на 3–7% збільшується площа асиміляційної поверхні суниці і формується на 16–21% більша кількість квітконосів на кущах та на 7–13% кількість квіток. Найвищою продуктивністю суниці сприяє осіннє укривання рослин білою агротканиною з прибавкою урожайності 3,8 т/га.

Перелік посилань

1. Буцик Р. М. Ріст і врожайність суниці під впливом ранньовесняного укривання рослин агроволокном, мульчування ґрунту та удобрення / Р. М. Буцик // Матеріали всеукраїнської наукової конференції молодих учених УДАУ, — Умань, — 2006. — С. 98–99.
2. Чухляев И. И. Садовая земляника и клубника / И. И. Чухляев. — М.: Росагропромиздат, 1988. — 48 с.
3. Мельник О. В. Секрети агротехніки суниць / О. В. Мельник // Новини садівництва. — 2003. — № 4. — С. 10–11.
4. Копитко П. Г. Вплив ранньовесняного укривання рослин та мульчування ґрунту на продуктивність насаджень суниці / П. Г. Копитко, Р. М. Буцик // Збірн. наук. пр. Уманського Державного Аграрного Університету, — Умань. — 2006. — С. 153–159.
5. Марковський В. С. Методика проведення агрономічних дослідів з ягідними культурами / В. С. Марковський, І. В. Завгородній. — К.: УАН, 1993. — С. 13–17.
6. Карпенчук Г. К. Учеты, наблюдения, анализы, обработка данных в опытах с плодовыми и ягодными растениями: Метод. рекоменд. / Г. К. Карпенчук, А. В. Мельник. — Умань: Уман. с.-х. ин-т, 1987. — 115 с.

Рекомендує до друку
В. В. Заморський

ФОРМИРОВАНИЕ ПРОДУКТИВНОСТИ ЗЕМЛЯНИКИ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ УКРЫВАНИЯ НАСАЖДЕНИЙ БЕЛОЙ АГРОПОЛОТНОМ

Р. Н. Буцик

Уманский национальный университет садоводства

Установлено возрастание площади лиственной поверхности, формирование большего числа цветоносов и цветов на растениях земляники а также увеличение урожайности под влиянием осеннего и ранневесеннего укрывания насаждения белым агropolотном.

FORMATION OF STRAWBERRIES PRODUCTIVITY DEPENDING ON COVERING WITH WHITE AGRO-FIBER

R. N. Butsyk

Uman National University of Horticulture

Growth of area of leafy surface, and formation of greater quantity of generative organs of strawberries under influence of autumn and early spring covering with white agro-fiber is determined.

УДК 58.006:712.00:630.161

Л. В. Вегера, В. О. Пономаренко

Національний дендропарк «Софіївка» НАН України

ТАКСОНОМІЧНИЙ СКЛАД ДЕРЕВНИХ НАСАДЖЕНЬ «ЄЛИСЕЙСЬКИХ ПОЛІВ» (КВАРТАЛ № 26) НАЦІОНАЛЬНОГО ДЕНДРОПАРКУ «СОФІЇВКА» НАН УКРАЇНИ ЗГІДНО ПІДСУМКІВ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ

За результатами інвентаризації багаторічних насаджень НДП «Софіївка» наведено таксономічний склад деревних рослин кварталу № 26 «Єлисейські поля» станом на 2012 рік. Наведено відомості кількісної та біометричної характеристики дерев і кущів та розподіл їх у виділах.

Вступ

Важливою складовою частиною духовного відродження народу України є збереження культурно-історичної спадщини, в якій важко переоцінити значення старовинних парків. У Правобережному та Західному Лісостепу України знаходиться 36 старовинних парків. У Черкаській області таких є 4 [5], серед яких — Національний дендропарк «Софіївка», розташований в південній частині Правобережного Лісостепу (м. Умань Черкаської області). Багато нелегких періодів довелось пережити дендропарку за свою 216-річну історію. Кожен з періодів мав вплив на рослинний світ парку.

«Єлисейські поля» (квартал № 26) — одна з центральних ділянок історичного ядра парку. З півночі до неї прилягає Верхній став, на півдні — ділянка Темпейської долини, із заходу — арборетум В. В. Пашкевича, а зі сходу — деревний масив. «Єлисейські поля» є одним з найчудовіших ландшафтів центральної частини парку, де природа і мистецтво, поєднуючи всі свої сили, створили неповторну картину, що відкривається погляду відвідувача [6]. Тут гармонійно поєднані води річки Кам'янки, нагромодження каменів Критського лабіринту і Афінської школи, газони і галявини, деревні масиви, доріжки та малі архітектурні форми, представлені бюстами Аристотеля, Гомера, статуєю